प्रसारित र वितरण गरिएको शुक्रबारको खुत्बा (जुमअह प्रवचन)

मिति २४ सफर १४४८ हिजरी, ७/८/२०२६ ईस्वी

कृतज्ञता (शुक्र) को उपासना (इबादत)

निश्चय नै सबै प्रशंसा अल्लाहकै लागि हो। हामी उहाँकै प्रशंसा गर्छौं, उहाँसँग सहायता माग्छौं, उहाँसँग क्षमा याचना गर्छौं, र आफ्ना आत्माका खराबीहरू तथा आफ्ना कर्मका दुष्परिणामहरूबाट अल्लाहको शरण माग्छौं। जसलाई अल्लाहले मार्गदर्शन गर्नुहुन्छ, उसलाई कसैले पथभ्रष्ट गर्न सक्दैन; र जसलाई उहाँले पथभ्रष्ट गर्नुहुन्छ, उसलाई कसैले मार्गदर्शन गर्न सक्दैन। म साक्षी दिन्छु कि अल्लाह बाहेक कुनै सत्य उपास्य छैन, उहाँ एक्लै हुनुहुन्छ, उहाँको कुनै साझेदार छैन। र म साक्षी दिन्छु कि मुहम्मद उहाँका बन्द र रसूल हुन्, उहाँ आफ्ना सृष्टिमध्ये चयन गरिएका र प्रिय मित्र हुन्। उहाँले अमानत पूरा गर्नुभयो, सन्देश पुऱ्याउनुभयो, र अल्लाहको मार्गमा उचित रूपमा संघर्ष गर्नुभयो, यहाँसम्म कि उहाँलाई निश्चित सत्य (मृत्यु) प्राप्त भयो। अल्लाहले उहाँमाथि, उहाँका परिवारमाथि र उहाँका सहाबामाथि धेरै धेरै शान्ति र कृपा अवतरण गरून्।

{يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ} [آل عمران: 102]

"हे ईमानवालाहरू! अल्लाहसँग त्यस्तो डर मान्नुहोस जसरी उहाँसँग डर मान्नुपर्छ, र तिमीहरू मुसलमानकै अवस्थामा बाहेक नमरनुहोस।" (सूरा आल-इमरान: १०२)

अब त्यसपछि: निश्चय नै सबैभन्दा सत्य कुरा अल्लाहको किताब (कुरआन) हो। सबैभन्दा उत्तम मार्गदर्शन मुहम्मद ﷺ को मार्गदर्शन हो। सबैभन्दा खराब कुरा धर्ममा नयाँ कुरा (बिदअत) निकाल्नु हो। प्रत्येक नयाँ कुरा बिदअत हो, प्रत्येक बिदअत पथभ्रष्टता हो, र प्रत्येक पथभ्रष्टता आगो (जहन्नम) मा पुऱ्याउने हो।

हे अल्लाहका बन्दाहरू: निश्चय नै बन्दगी (अल्लाहको उपासना) का सबैभन्दा महान् दर्जाहरू मध्ये एक कृतज्ञताको दर्जा (शुक्र) हो। यो अत्यन्त महान् इबादत हो र अल्लाहसँग निकटता प्राप्त गर्ने ठूलो माध्यम हो। अल्लाहले यसको पालन गर्नेहरूलाई प्रशंसा गर्नुभएको छ र आफ्ना विशेष बन्दाहरूको गुणको रूपमा यसलाई उल्लेख गर्नुभएको छ।

अल्लाहले आफ्ना नबी नूह (अलैहिस्सलाम) को बारेमा भन्नुभएको छ:

{إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا} [الإسراء: 3]

"निश्चय नै उनी अत्यन्त कृतज्ञ बन्द थिए।" (सूरा अल-इस्रा: ३)

र अल्लाहले आफ्ना प्रिय मित्र इब्राहीम (अलैहिस्सलाम) को बारेमा भन्नुभएको छ:

{إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (120) شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ} [النحل: 120، 121]

"निश्चय नै इब्राहीम एउटा सम्पूर्ण समुदायजस्तै थिए, अल्लाहप्रति पूर्ण आज्ञाकारी, एकनिष्ठ, र उनी मुश्रिकहरू मध्ये थिएनन्। अल्लाहका अनुग्रहहरूप्रति कृतज्ञ थिए। अल्लाहले उनलाई चयन गर्नुभयो र सीधा मार्गतर्फ मार्गदर्शन गर्नुभयो।" (सूरा अन-नहल: १२०-१२१)

जब अल्लाहका नबी सुलैमान (अलैहिस्सलाम) ले आफू माथि लगातार भइरहेको अल्लाहको अनुग्रह देखे, तब उनले भने:

{قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ} [النمل: 40]

"उनले भने यो मेरो पालनहारको कृपाबाट हो, ताकि उहाँले मलाई परीक्षा लिनुहोस् कि म कृतज्ञ हुन्छु वा अकृतज्ञ। जसले कृतज्ञता प्रकट गर्छ, उसले आफ्नै हितका लागि गर्छ; र जसले अकृतज्ञता गर्छ, निश्चय नै मेरो पालनहार निरपेक्ष र अत्यन्त उदार हुनुहुन्छ।" (सूरा अन-नम्ल: ४०)

हाम्रा नबी मुहम्मद ﷺ आफ्ना पालनहारप्रति अत्यन्त कृतज्ञ हुनुहुन्थ्यो। मुगीरा बिन शुअबा (रज़ियल्लाहु अन्हु) बाट वर्णन छ कि नबी ﷺ ले यति धेरै नमाज पढ्नुभयो कि उहाँका खुट्टा सुन्निए। उहाँलाई भनियो: "तपाईं किन यति कठिनाइ गर्नुहुन्छ, जबकि अल्लाहले तपाईंका अगाडिका र पछाडिका सबै पाप क्षमा गरिसक्नुभएको छ?" तब उहाँले भन्नुभयो:

«أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا» [رَوَاهُ البُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ]

"के म कृतज्ञ बन्द नबनूँ?" (यो हदीस इमाम बुखारी र इमाम मुस्लिमले वर्णन गरेका छन्)

हे मुस्लिमहरू: निश्चय नै अल्लाह तबारक व तआलाले मानिसहरूलाई दुई वर्गमा विभाजन गर्नुभएको छ: कृतज्ञ (शाकिर) र अकृतज्ञ (कफूर)। अल्लाह तआलाले भन्नुभएको छ:

{إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا} [الإنسان: 3]

“निश्चय नै हामीले उसलाई मार्ग देखायौं, अब ऊ चाहे कृतज्ञ बनोस् वा अकृतज्ञ।” (सूरा अल-इन्सान: ३)

अल्लाहले आफ्ना कृतज्ञ बन्दाहरूको बारेमा यो पनि बताउनुभएको छ कि उनीहरू थोरै हुन्छन्। अत्यन्त महान् र उदार अल्लाहले भन्नुभयो:

{وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ} [سبأ: 13]

“र मेरा बन्दाहरूमध्ये कृतज्ञहरू थोरै छन्।” (सूरा सबा: १३)

अधिकांश मानिसहरू अल्लाहका बाह्य र आन्तरिक अनुग्रहहरूमा डुबिरहेका हुन्छन्, तर पनि उनीहरूमध्ये कृतज्ञ हुनेहरू थोरै छन्, र अल्लाहलाई धेरै सम्झनेहरू अझ दुर्लभ छन्। जब अनुग्रह हट्छ र विपत्ति आउँछ, तब उनीहरू आफ्नो असावधानीबाट जाग्छन्, आफ्नो मदहोशी (घमण्ड र बेफिक्री) मा पछुताउँछन्; तर त्यस बेला पछुताउने समय बाँकी रहँदैन।

सफल बन्द त्यो हो जसले आफ्नो जीवनको हरेक अवस्थामा आफू माथि रहेको अल्लाहको अनुग्रहको प्रभाव देख्छ। उसको हृदयले आफ्नो पालनहारको कृपा स्वीकार गर्छ, उसको जिब्रोले अल्लाहको शुक्र र जिक्रमा निरन्तर व्यस्त रहन्छ, र उसका अंगहरूले अल्लाहको आदेशको आज्ञापालनमा समर्पित हुन्छन्।

अल्लाह तआलाले भन्नुभएको छ:

{وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ} [إبراهيم: 34]

“र उहाँले तिमीहरूलाई ती सबै चीजहरूबाट दिनुभयो जुन तिमीहरूले उहाँसँग माग्यौ। यदि तिमीहरूले अल्लाहका अनुग्रहहरू गन्न खोज्यौ भने, तिमीहरूले तिनीहरूलाई कहिल्यै गन्न सक्दैनौ। निश्चय नै मानिस अत्यन्त अन्यायी र अत्यन्त अकृतज्ञ छ।” (सूरा इब्राहीम: ३४).

तल्क बिन हबीब (रहिमहुल्लाह) ले भन्नुभएको छ:

(إِنَّ حَقَّ اللهِ أَثْقَلُ مِنْ أَنْ يَقُومَ بِهِ الْعِبَادُ، وَإِنَّ نِعَمَ اللهِ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ يُحْصِيَهَا الْعِبَادُ، وَلَكِنْ أَصْبِحُوا تَائِبِينَ، وَأَمْسُوا تَائِبِينَ)

"निश्चय नै अल्लाहको हक (अधिकार) यति भारी छ कि बन्दाहरूले त्यसलाई पूर्ण रूपमा पूरा गर्न सक्दैनन्। र अल्लाहका अनुग्रहहरू यति धेरै छन् कि बन्दाहरूले तिनीहरूलाई गन्न सक्दैनन्। तर तिमीहरू बिहान तौबा गर्ने बन्नुहोस, र साँझ पनि तौबा गर्ने बन्नुहोस।"

हे बरकत प्राप्त गर्नेहरू: निश्चय नै अल्लाहका सुन्दर नामहरू (अस्माउल हुस्ना) मध्ये एक नाम "अश-शकूर" (अत्यन्त कृतज्ञताको प्रतिफल दिने) हो। उहाँ त्यो हुनुहुन्छ जसले थोरै कर्ममा धेरै प्रतिफल दिनुहुन्छ, सानो अमललाई पनि स्वीकार गर्नुहुन्छ, र त्यसमा ठूलो सवाब प्रदान गर्नुहुन्छ। उहाँ एउटा राम्रो कर्मको बदलामा दस गुणादेखि सात सय गुणासम्म, अझ त्यसभन्दा धेरै गुणासम्म प्रतिफल दिनुहुन्छ। धेरै ठाउँमा महानता र महिमाका पालनहारले आफ्नो नाम "अश-शकूर" लाई आफ्नो नाम "अल-गफूर" (अत्यन्त क्षमाशील) सँग जोडेर उल्लेख गर्नुभएको छ। उहाँ सबै पापहरू क्षमा गर्ने हुनुहुन्छ, चाहे ती कति नै ठूला किन नहुन्; कुनै पनि पाप उहाँका लागि यति ठूलो हुँदैन कि उहाँले त्यसलाई क्षमा गर्न नसकून्। र उहाँ हरेक अमलको कदर गर्ने हुनुहुन्छ, चाहे त्यो कति नै सानो किन नहोस्। अतः पवित्र हुनुहुन्छ उहाँ, जसले आशा राख्नेको आशालाई निराश गर्नुहुन्न, र कर्म गर्नेको कर्मलाई व्यर्थ पार्नुहुन्न।.

हे मुस्लिमहरू: निश्चय नै ती माध्यमहरूमध्ये एक, जसद्वारा बन्दाले कृतज्ञ बन्दाको दर्जा प्राप्त गर्न सक्छ, दुआ (प्रार्थना) हो। अल्लाहका नबी सुलैमान (अलैहिस्सलाम) ले भन्नुभयो:

{رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ} [النمل: 19]

"हे मेरो पालनहार! मलाई यस्तो प्रेरणा देऊनुहोस् कि म तेरो त्यो अनुग्रहप्रति कृतज्ञ बनूँ, जुन तूले ममाथि र मेरा आमाबुबामाथि गरेको छस्।" (सूरा अन-नम्ल: १९)

र मुआज़ बिन जबल (रज़ियल्लाहु अन्हु) बाट वर्णन छ कि रसूलुल्लाह ﷺ ले उनको हात समात्नुभयो र भन्नुभयो:

«يَا مُعَاذُ، وَاللهِ إِنِّي لَأُحِبُّكَ، وَاللهِ إِنِّي لَأُحِبُّكَ»

"हे मुआज़! अल्लाहको कसम, म तिमीलाई माया गर्छु। अल्लाहको कसम, म तिमीलाई माया गर्छु।"

त्यसपछि उहाँले भन्नुभयो:

«أُوصِيكَ يَا مُعَاذُ، لَا تَدَعَنَّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ تَقُولُ: اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ» [رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ الْأَلْبَانِيُّ]

"हे मुआज़! म तिमीलाई उपदेश दिन्छु कि प्रत्येक नमाजपछि यो दुआ भन्न कहिल्यै नछोड, यो भन:

"اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ"

'हे अल्लाह! मलाई तेरो जिक्र गर्न, तेरो शुक्र गर्न, र राम्रो तरिकाले तेरो इबादत गर्न सहायता गर।'" (यो हदीस इमाम अबू दाउदले वर्णन गरेका छन् र इमाम अल्बानीले यसलाई सहीह भनेका छन्)

र ती माध्यमहरूमध्ये एक हो: अल्लाहका अनुग्रहहरूलाई स्वीकार गर्नु र तिनको चर्चा गर्नु। अल्लाह तआलाले भन्नुभएको छ:

{وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ} [إبراهيم: 7]

"र जब तिमीहरूका पालनहारले घोषणा गर्नुभयो: यदि तिमीहरूले कृतज्ञता प्रकट गर्यौ भने म तिमीहरूलाई अवश्य अझ बढाइदिनेछु, र यदि तिमीहरूले अकृतज्ञता गर्यौ भने निश्चय नै मेरो सजाय अत्यन्त कठोर छ।" (सूरा इब्राहीम: ७)

कृतज्ञ आत्माले अल्लाहको कृपा र अनुग्रहका दृश्यहरू देख्छ, र आफ्नो सृष्टिकर्ताप्रति उहाँको उपकार र नेमतलाई स्वीकार गर्छ। त्यसपछि उसले वृद्धि र अतिरिक्त कृपा प्राप्त गर्छ। यही कारणले सलफ (पूर्वज धर्मनिष्ठहरू) ले शुक्रलाई "संरक्षक" भन्ने गर्थे, किनभने यसले भएका नेमतहरूलाई सुरक्षित राख्छ र हराएका नेमतहरूलाई फेरि ल्याउने माध्यम बन्छ।

र ती माध्यमहरूमध्ये अर्को हो: अल्लाहको नेमतलाई उहाँलाई प्रसन्न पार्ने काममा प्रयोग गर्नु। वास्तवमा शुक्रको वास्तविक अर्थ यही हो कि नेमतलाई अल्लाह तआलालाई प्रसन्न पार्ने काममा लगाइयोस्। केही सलफले भनेका छन्:

(الشُّكْرُ تَرْكُ الْمَعْصِيَةِ)

"शुक्र भनेको पाप छोड्नु हो।"

र ती माध्यमहरूमध्ये अर्को, जसले शुक्र गर्न सहयोग पुर्‍याउँछ, दुनियावी मामिलामा आफूभन्दा तल भएकातर्फ हेर्नु हो। अबू हुरैरह (रज़ियल्लाहु अन्हु) बाट वर्णन छ कि रसूलुल्लाह ﷺ ले भन्नुभयो:

«انْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْكُمْ، وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ، فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ» [مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ]

"तिमीहरू आफूभन्दा तल भएकातर्फ हेर्नुहोस्, र आफूभन्दा माथि भएकातर्फ न हेर्नुहोस्; किनकि यसो गर्नु अल्लाहले तिमीहरूलाई दिनुभएको नेमतलाई तुच्छ नठान्नका लागि बढी उपयुक्त छ।" (बुखारी र मुस्लिम).

अल्लाहले मलाई र तपाईंहरूलाई महान् कुरआनमा बरकत प्रदान गरून्, र त्यसमा भएका आयतहरू तथा बुद्धिमानीपूर्ण उपदेशबाट मलाई र तपाईंहरूलाई लाभान्वित गरून्। म मेरो यो कुरा यत्तिमै समाप्त गर्छु, र आफ्नो तथा तपाईंहरूको लागि प्रत्येक पापबाट अल्लाहसँग क्षमा माग्छु र उहाँतर्फ तौबा गर्छु। अतः तपाईंहरू पनि उहाँसँग क्षमा माग्नुहोस् र उहाँतर्फ फर्कनुहोस्; निश्चय नै उहाँ अत्यन्त क्षमाशील र अत्यन्त दयालु हुनुहुन्छ।.

दोस्रो खुत्बा

अल्लाहको उपकारमाथि सबै प्रशंसा उहाँकै लागि हो। उहाँले प्रदान गर्नुभएको तौफीक (सही काम गर्ने क्षमता) र महान् अनुग्रहमाथि उहाँकै लागि धन्यवाद छ। र अल्लाहको प्रसन्नतातर्फ बोलाउने मुहम्मद बिन अब्दुल्लाह ﷺ माथि, उहाँका परिवारमाथि, उहाँका सहाबामाथि, र कियामतको दिनसम्म उहाँको मार्गमा चल्ने सबैमाथि शान्ति र कृपा रहोस्।.

अब त्यसपछि: **हे अल्लाहका बन्दाहरू! अल्लाहसँग साँचो तक्वा (भय र आज्ञापालन) अपनाऊनुहोस्, र गोप्य तथा एकान्तका कुराहरूमा पनि उहाँलाई सम्झेर उहाँको निगरानीमा रहोस्, र जान्नुहोस कि तिमीहरू सबै उहाँतर्फ नै जम्मा गरिनेछौ।**

हे मुस्लिमहरू: **निश्चय नै अल्लाहले हामीमाथि गर्नुभएको सबैभन्दा महान् अनुग्रहहरूमध्ये एक पानीको नेमत हो। यो हामीसम्म कुनै विशेष कठिनाइ वा उल्लेखनीय खर्चबिना सहज रूपमा पुग्छ। संसारमा यस्ता मानिसहरू पनि छन् जो पानीको खोजीमा लामो दूरी पार गर्छन्, चाहे त्यो पानी पिउन योग्य होस् वा नहोस्। अल्लाह तआलाले आफ्ना बन्दाहरूमाथि यो नेमत स्मरण गराउँदै भन्नुभएको छ:**

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ﴾ [الملك: 30]

"भन: तिमीहरूले विचार गरेका छौ कि यदि तिमीहरूको पानी जमिनभित्र गहिरो हरायो भने, तिमीहरूलाई बग्ने पानी कसले ल्याइदिनेछ?" (सूरा अल-मुल्क: ३०)

पूर्ण कृतज्ञतामध्ये यो पनि पर्दछ कि बन्दाले यो नेमतको सही उपयोग गरोस्, पानीमा फजुल खर्च नगरोस्। जब हाम्रो सीधा धर्म (इस्लाम) ले हामीलाई सदका (दान) र वुजु जस्ता इबादतका कामहरूमा समेत अपव्यय गर्न निषेध गरेको छ, भने अरू कामहरूमा अपव्यय गर्नु कति बढी अनुचित हुनेछ! अल्लाह तआलाले भन्नुभएको छ:

{وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا} [الفرقان: 67]

"र ती मानिसहरू, जब खर्च गर्छन्, न त फजुल खर्च गर्छन् न त कन्जुस बन्छन्, बरु त्यसको बीचको सन्तुलित मार्ग अपनाउँछन्।" (सूरा अल-फुरकान: ६७)

अब्दुल्लाह बिन अम्र (रज़ियल्लाहु अन्हुमा) बाट वर्णन छ कि नबी ﷺ ले वुजु तीन-तीन पटक गर्नुभयो, त्यसपछि भन्नुभयो:

«هَكَذَا الْوُضُوءُ، فَمَنْ زَادَ عَلَى هَذَا فَقَدْ أَسَاءَ، وَتَعَدَّى، وَظَلَمَ» [أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ الْأَلْبَانِيُّ]

"वुजु यसरी गरिन्छ। जसले यसभन्दा बढी गर्‍यो, उसले खराब काम गर्‍यो, सीमा नाघ्यो, र अन्याय गर्‍यो।" (यो हदीस इमाम अहमद र इमाम नसाईले उल्लेख गरेका छन् अल्बानीले यसलाई सहीह भनेका छन्)

हे ईमानवालाहरू: निश्चय नै पछिल्ला शताब्दीहरूमा अल्लाहले हामीमाथि गर्नुभएको सबैभन्दा महान् नेमतहरूमध्ये एक बिजुलीको नेमत हो। यसैद्वारा घरहरू उज्यालो हुन्छन्, खाद्य पदार्थहरू सुरक्षित राखिन्छन्, जीवनको चक्र चलिरहन्छ, सञ्चारका साधनहरू सञ्चालन हुन्छन्, र मानिसहरूबाट कडा गर्मीको पीडा हल्का हुन्छ। जब यो केही समयका लागि–रात होस् वा दिन–बन्द हुन्छ, तब मानिसले महसुस गर्छ कि जीवन नै रोकिएजस्तो भयो र गतिविधिहरू ठप्प भए। जब बन्दाले कुनै नेमतको बानी बसाल्छ, तब त्यसप्रतिको अनुभूति कम हुँदै जान्छ; तर जब त्यो हराउँछ, तब त्यसको मूल्य थाहा हुन्छ। निन्दनीय अपव्ययमध्ये एक कुरा विद्युत् ऊर्जाप्रति लापरवाही गर्नु हो। कतिपय अवस्थामा बत्तीहरू रातदिन नै निभाइँदैनन्, जबकि तिनको आवश्यकता हुँदैन। मुग़ीरा बिन शुअबा (रज़ियल्लाहु अन्हु) बाट वर्णन छ कि रसूलुल्लाह ﷺ ले भन्नुभयो:

«إِنَّ اللهَ كَرِهَ لَكُمْ ثَلَاثًا: قِيلَ وَقَالَ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ» [رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ]

"निश्चय नै अल्लाहले तिमीहरूका लागि तीन कुरा मन पराउनुहुन्न: 'यो भन्यो, त्यो भन्यो' भनेर निरर्थक कुरामा लागिरहनु, धनको नोक्सानी गर्नु, र धेरै प्रश्नहरू गर्नु।" (यो हदीस इमाम बुखारी र इमाम मुस्लिमले वर्णन गरेका छन्)

हे अल्लाह ईमानलाई हाम्रो लागि प्रिय बनाइदेऊनुहोस्, त्यसलाई हाम्रो हृदयमा सुशोभित गरिदेऊनुहोस्, र कुफ्र, अवज्ञा र पापलाई हाम्रो लागि अप्रिय बनाइदेऊनुहोस्, र हामीलाई सत्य मार्ग पाउनेहरूमध्ये बनाइदेऊनुहोस्। हे अल्लाह इस्लाम र मुसलमानहरूलाई सम्मान प्रदान गरनुहोस्, र शिर्क तथा मुश्रिकहरूलाई अपमानित गरनुहोस्। हे अल्लाह कुवैत र त्यहाँका मानिसहरूलाई हरेक खराबी र विपत्तिबाट सुरक्षित राखनुहोस्, र यस देशलाई सुरक्षित र शान्त बनाऊनुहोस्, र सबै मुस्लिम देशहरूलाई पनि। हे अल्लाह देशको सुरक्षामा लागेका हाम्रा भाइहरूलाई सुरक्षित राखनुहोस्, र उनीहरूको खुट्टामुनि जमिनलाई दृढ बनाऊनुहोस्। हे अल्लाह हाम्रो अमीर र उनका उत्तराधिकारीलाई त्यस कुरामा सफलता देऊनुहोस् जुन तिमीलाई मनपर्छ र तिमी सन्तुष्ट हुन्छौ, र उनीहरूलाई नेकी र तक्वातर्फ मार्गदर्शन गरनुहोस्। र हाम्रो अन्तिम दुआ यही हो कि सबै प्रशंसा अल्लाहकै लागि हो, जो सम्पूर्ण संसारका पालनहार हुनुहुन्छ।

जुमाको नमाजको (प्रार्थना) लागि नमुना खुतबा (प्रवचन) तयार गर्ने समित